

ATATÜRK VE YURTSEVERLİK ÜZERİNE

Prof. Dr. Mustafa YURTKURAN

Mustafa Kemal Atatürk, bütün yaşamını ulusuna adanmış bir önder ve büyük bir yurtsever olarak tarihin kaydettiği liderler arasında ön plana çıkmaktadır. O'nda var olan ulus ve yurt sevgisi Emperyalistlere karşı verdiği mücadelenin ve çağdaşlaşma ülküsünün itici gücünü oluşturmuştur. Yurtseverlik, pragmatik bir ideoloji ve bir kalkınma modeli olan "Atatürkçü Düşünce Sistemi"nin zemininde önemli bir yere sahiptir.

Çünkü yurtseverlik olmadan Kurtuluş Savaşı kazanılamaz, Türk devrimi gerçekleştirilemez ve cumhuriyet devrimleri bu güne kadar taşıyıp, dipdiri ayakta duramazdı. Bu nedenle yurtseverlik, "Atatürkçü Düşünce Sistemi" zeminindeki en önemli öğelerden biridir ve bunun kuvvetle vurgulanması gerekir. Bu bağlamda yurtseverliğin tarifini şu şekilde yapabiliriz:

Yurtseverlik: Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Türk milletinin geleceği ve gelişimi için hiçbir karşılık beklemeden koşulsuz ve kısıtlamasız çaba sarf etmek ve bunu yaşam biçimi haline getirmektir. Yurtseverlik bir yaşam biçimidir. Atatürk büyük bir yurtsever olarak ulusuna hizmeti yaşam tarzı olarak kabul etmiş ve bunu en zor koşullarda dahi uygulamakta bir an olsun tereddüt göstermemiştir.

Yukarıda da vurgulandığı gibi yurtseverlik, "Atatürkçü Düşünce Sistemi"nde önemli bir yere sahiptir. "Atatürkçü Düşünce Sistemi"ni, eğer bir bina gibi kabul edersek, temeli de laikliktir; bugünkü güncel deyimiyse radya temeldir. Onun için de günümüze kadar bu sistem, sağdan, soldan, içerden, dışardan gelen her nevi depremlere karşı dayanıklıdır ve dimdik ayakta durmaktadır.

Mustafa Kemal daha 1914'te, "*Benim ihtiraslarım var, hem de pek büyükleri; fakat bu ihtiraslar, yüksek mevkiler işgal etmek veya büyük paralar elde etmek gibi maddî emellerin tatminiyle ilgili bulunmuyor. Ben bu ihtiraslarımın gerçekleşmesini vatanıma büyük faydaları dokunacak, bana da gerektiği gibi yapılmış bir vazifenin canlı iç rahatlığını verecek büyük bir fikrin başarısında arıyorum. Bütün hayatımın prensibi bu olmuştur. Ona çok genç yaşında sahip oldum. Ve son nefesime kadar onu muhafaza edeceğim.*"¹. diyordu. Mustafa Kemal, Bu olanağı 1919'da elde edecek, ülkenin

---

¹ Sadi Borak, *Atatürk'ün Özel Mektupları*, Varlık Yayınları, İstanbul 1961, s. 22.

içinde bulunduğu genel çöküntü ve umutsuzluğa rağmen, ulusunu karanlıktan aydınlığa çıkartacak son derece güç koşullar içeren hareketi başlatacağı.

Atatürk, ulusa hizmeti kutsal bir görev olarak algıladı. O, 1919'da bu konuda:

“Millet ve memleketin sayesinde kazanılan rütbe ve refahın bir ehemmiyeti, bir kutsallığı vardır. Biz bunlardan ancak yine bu aziz millet ve memlekete borçlu olduğumuz son bir namus vazifesini yapmak için ayrıldık. Milletten kendi hayatını kurtarmak, kendi meşru hakkını müdafaa etmek için çıkardığı sese iştirak etmek her kendini bilen vatandaşın vazifesidir. Eğer bu millet, bu memleket parçalanacak olursa umumî şerefsizliğin yıkıntısı altında şunun, bunun kişisel şerefi de parça parça olur. Biz o umumî şerefi kurtarabilmek için harekete gelen millete ruhumuzla iştirak ettik. İştirakimize mâni olabilecek şahsi rütbeleri, mevkileri de umumi şerefi kurtarmaya yönelmiş bir gaye uğruna feda ettik.”² demektedir.

O, 1937'de ise ulusuna olan sevgisini, *“Ben gerektiği zaman en büyük hediyem olmak üzere Türk milletine canımı vereceğim.”³* şeklinde dile getirmekteydi. Yaşamının son günlerine kadar ulusu için çalışmaktan asla vazgeçmedi. Ancak Mustafa Kemal, ulusun yükselişi için çalışmayı, Cumhuriyet Türkiye'si ile bağı olan her bireyin yapması zorunlu olan, kutsal bir görev olarak algılamaktaydı. Bu düşüncesini,

*“İki Mustafa Kemal vardır; biri ben, et ve kemik geçici Mustafa Kemal... İkinci Mustafa Kemal, onu 'ben' kelimesi ile ifade edemem. O, ben değil, bizdir. O, memleketin her köşesinde yeni fikir, yeni hayat ve büyük ülkü için uğraşan aydın ve savaşçı bir topluluktur. Ben onların rüyasını temsil ediyorum. Benim teşebbüslerim, onların özlemini çektikleri şeyleri tatmin içindir. O Mustafa Kemal sizsiniz, hepimizsiniz. Geçici olmayan, yaşaması ve muvaffak olması gereken Mustafa Kemal odur⁴. *şeklinde dile getirmiştir.**

Ulusun yükselişi için her bireyin çalışması, fikir üretmesi gerekmektedir. Bu ise bütün demokratik toplumlarda olduğu gibi, kurumsal bir düzeyde yürütülmesi gereken bir durumdur. Atatürk bunu değişik söylemleriyle Türk Ulusuna vasiyet etmiştir. Aynen “Akıl ve bilim”i vasiyet ettiği gibi. Ne yazık ki, bu vasiyetinin de gereği gibi yerine getirildiğini söyleyemiyoruz.

Mustafa Kemal 1920'de, *“Hayatımın bütün devrelerinde olduğu gibi, son zamanların buhranları ve felâketleri arasında da bir dakika geçmemiştir ki, her türlü huzur ve istirahatimi (dinlenmemi), her türlü kişisel duy-*

---

² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, III, Derleyen: Nimet Arsan, TİTE Yayınları:I 2 nci Baskı Ankara 1961, s.6.

³ Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri, IV, (1917-1938), Derleyen: Nimet Arsan, TİTE Yayınları:I, Ankara 1964, s.590.

⁴ Hamdullah Suphi Tanrıöver, *Yerli Yabancı 80 İmza Atatürk'ü Anlatıyor*, İstanbul (tarihsiz), s. 183.

gularımı milletin kurtuluşu ve mutluluğu adına feda etmekten zevk duymayayım. Gerek askerî hayatımın ve gerek siyasî hayatımın bütün devir ve bölümlerini işgal eden mücadelelerimde daima hareket prensibim, millî iradeye dayanarak milletin ve vatanın muhtaç olduğu gayelere yürümek olmuştur⁵” diyordu.

İşte genç yaşlarından itibaren yurduna ve ulusuna hizmet etmekten büyük bir mutluluk duyan Mustafa Kemal, ulusuna ilk büyük armağanını, Çanakkale’de emperyalistlere karşı zafer kazanarak verecekti. O’nun mimarı olduğu Çanakkale Zaferi, çok önemli dış gelişmelere neden olacağı gibi; aynı zamanda Türk ulusunun Mustafa Kemal’in önderliğinde, işgalci kuvvetlere karşı verdiği kurtuluş mücadelesine de bir moral güç olarak yansıtacaktı. Yine aynı ülkü etrafında ulusuyla sağladığı uzlaşma sayesinde Bağımsızlık Savaşı kazanılacak ve ulusu geri bırakan sistemden çağdaş sisteme geçilecekti. Bütün bunları ulusundan aldığı güçle gerçekleştirecekti.

Mustafa Kemal 1925’te, bu konuda: “Ben vazifemin bitmediğini, yüklendiğim sorumluluğun da yüksek ve çetin olduğunu anlıyorum. Arkadaşlar, bu vazife bitmeyecektir. Ben toprak olduktan sonra da devam edecektir. Ben seve seve, sevine sevine bütün varlığımı bu kutsal vazifeye vereceğim ve onun yüksek sorumluluğunu yüklenmekle mesut olacağım. Vazifeme başarı ile devam edebileceğim. Çünkü büyük milletimizin kalp ve vicdanında bana karşı sarsılmaz bir güven ve itimat taşımakta olduğunu görüyorum. Bu benim için büyük kuvvettir, büyük yetkidir.”⁶.diyordu.

Mustafa Kemal ulusuna olan sevgisini ve güvenini bir başka konuşmasında şöyle dile getiriyordu: “Her zaman tekrar mecburiyetinde kalıyor ve tekrarı da faydalı görüyorum ki, eğer ben milletime herhangi bir hizmette bulunmuşsam, eğer ben herhangi bir teşebbüse önyak olmuşsam bu hizmet ve teşebbüsün temel kaynağı saygılar ve sevgilerle bağlı olduğum, bundan sonra da saygı ve sevgiyle mutluluk ve refahına varlığımı, hayatımı vereceğim aziz milletime, sizlere dayanmaktadır. Bir millette güzel şeyler düşünen insanlar, fevkalâde işler yapmağa kabiliyetli kahramanlar bulunabilir, ama öyle kimseler yalnız başına hiçbir şey olamazlar, meğer ki bir umumî hissin ifadesi, temsilcisi olsunlar. Ben milletimin düşünce ve duygularını yakından tanımaktan, aziz milletimde gördüğüm kabiliyet ve ihtiyacı belirtmekten başka bir şey yapmadım. Onun bu kabiliyet ve duygularını sezip tanımakla övünüyorum. Milletimdeki, bugünkü zaferleri doğurabilecek özelliği görmüş olmak... Bütün bahtiyarlığım işte bundan ibarettir⁷.”

---

⁵ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, I, Derleyen Nimet Unan, TİTE Yayınları: 1 nci Baskı, 1945, s. 61.

⁶ Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri, II, Derleyen Nimet Unan, TİTE Yayınları: 2 nci Baskı, 1959, s. 236.

⁷ Atatürk’ün, Söylev ve Demeçleri II, s.161.

O, elde ettiği başarıları her zaman milletine atfetmiştir. Hiçbir zaman ben başardım söyleminde bulunmadığı gibi; kendisini övenleri de uyarmıştır. Örneđin bu konuda:

*“Arkadaşlarımız ve milletin bütün efradı gibi, millî davamızda benim de emeğim geçmiş ise de, bu çalışmada icraat kuvveti ve muvaffakiyet varsa bunu şahsıma atfetmeyiniz. Ancak ve ancak bütün milletin manevî şahsiyetine atfediniz. Ben milletin bu yüksek, mânevî şahsiyeti içinde bir naçiz fert olmakla bahtiyarım. Efendiler, millet bütünüyle mânevî bir şahıs halinde ve bir birleşmiş kütle şeklinde belirdi ve bu yüce birliği muhafaza ederek ona düşman olanları ortadan kaldırdı.”*⁸. demekteydi.

Yine O, ulusuna olan sevgisini, *“Milletimle yakından ve gösteriştten uzak karşılıklı görüşmenin zevkini, bahtiyarlığını anlatamam. Her ne vakit milletimin karşısında kendimi göstersem, her ne vakit milletimin fertlerinden birkaçının yüzüne baksam, oradan ruh ve vicdanıma gelen nur benim için en kıymetli bir ilham ve feyiz alevi oluyor!”*⁹ diyerek samimi ve kuvvetli bir vurguyla dile getiriyordu.

Mustafa Kemal, ulusuna büyük bir sevgiyle bağlıydı. O, Türk ulusunun çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilmesi için insan üstü bir çaba gösterdi ve yaşamını bu ideale adadı. O, Türk ulusunu karanlıktan aydınlığa çıkarttı ve yeniden doğuşunu sağladı. Karizmatik bir lider olmasının verdiği öngörüyle ulusuna onurlu bir barış sağladı ve dünyada dostluğu aranan; düşmanlığından kaçınılan bir devlet kurdu ve geliştirdi.

Bugün açık olarak görüyoruz ki; yakın tarihimizde Atatürkçü Düşünce Sisteminden uzaklaştık. Ulusumuz ve cumhuriyetimiz çeşitli tehlike ve tehditlerle karşılaşmış, dünyadaki saygınlığımız yara almıştır. Bölünmez bütünlüğümüz tehlikeye girmiş, laik cumhuriyetimiz tehditlerle karşılaşmıştır. Türk ulusu için her sorunun çözümü, Atatürkçü Düşünce Sistemindedir. Unutulmamalıdır ki, Atatürkçü Düşünce Sistemi Türk Ulusunun aydınlık geleceğidir.

---

⁸ Age, s.115.

⁹ Mahmut Soydan, *Gazi ve İnkılâp*, Milliyet Gazetesi, 7.2.1930.

HAKEMLİ MAKALELER